

DOKKADELTAET NASJONALE VÅTMARKSSENTER AS
Gamlevegen 84
2879 ODNES

Saksbehandler, innvalgstelefon

Victoria Marie Kristiansen, 61 26 60 65

Dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art til innsamling av frø

Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter AS gis dispensasjon til innsamling av frø fra dragehodeplanter på utvalgte lokaliteter i Nordre Land kommune i 2022. Det er gitt vilkår til dispensasjonen.

Vi viser til søknad av 4. april 2022 der Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter (DNV) søker om dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art til innsamling av frø fra arten i Nordre Land kommune i 2022.

Om søknaden

DNV har i 2022 fått tilskudd til innsamling av frø fra dragehode, fra tilskuddsordningen for trua arter. Målet er å samle inn frø til forkultivering og utplanting i kraftig reduserte og fåtallige dragehodepopulasjoner i Innlandet for å styrke disse. DNV skjøtter flere dragehodelokaliteter i dag, og flere av disse vil være aktuelle for utplanting.

Frøene skal samles inn fra robuste delpopulasjoner av dragehode hovedsakelig i Nordre Land kommune, og høstingen av frø vil gjennomføres etter rådføring med Naturhistorisk museum i Oslo, slik at det ikke er til skade for verken enkeltplanter eller kildepopulasjonene. Den totale belastningen for dragehodeplantene vurderes å være svært liten, både fordi innsamlingen vil gjøres så skånsomt som mulig og fordi det generelt sett er en overproduksjon av frø.

Lovgrunnlaget

Forskrift 20. mai 2011 nr. 517 om dragehode som prioritert art, fastsetter i § 3 et forbud mot uttak, skade og ødeleggelse av dragehode. Med uttak menes «enhver form for avliving eller fjerning av hele eller deler av organismer uansett formål», jf. naturmangfoldloven (NML) § 3 bokstav o. Innsamling av frø er således omfattet av forbudet i forskriften.

Statsforvalteren kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudet mot uttak, skade og ødeleggelse «dersom det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig», jf. forskriften § 6 og NML § 24, femte ledd. Bestemmelsen inneholder to alternative dispensasjonsvilkår, og det er tilstrekkelig at ett av vilkårene er oppfylt for

---

E-postadresse:

sfinpost@statsforvalteren.no

Sikker melding:

www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:

Postboks 987

2604 Lillehammer

Besøksadresse:

Gudbrandsdalsvegen 186,

Lillehammer

Parkgata 36, Hamar

Telefon: 61 26 60 00

www.statsforvalteren.no/in

Org.nr. 974 761 645

at det skal være adgang for forvaltningen til å gi dispensasjon. Tiltakshaver har imidlertid ikke krav på dispensasjon selv om ett av vilkårene er oppfylt. Det skal gjøres en konkret vurdering i den enkelte sak, der blant annet tiltakets påvirkning og nødvendigheten av tiltaket inngår som en del av vurderingsgrunnlaget.

Det følger av NML § 7 av prinsippene i NML §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og at det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Denne vurderingen inngår som en del av helhetsvurdering av hvorvidt det skal gis dispensasjon etter forskriften. Forvaltningsmålene i NML §§ 4 og 5 skal også trekkes inn i skjønnsutøvelsen.

Statsforvalterens vurdering

Innsamling av frø fra dragehodeplanter vil kunne føre til at enkelte planter får dårligere spredningsevne det året innsamlingen foregår, og må derfor sies å være i strid med forskriften § 3. For å kunne gjennomføre innsamlingen kreves derfor en dispensasjon fra forbudet, jf. forskriftens § 6 og NML § 24 femte ledd. Spørsmålet blir om vilkåret for å gi dispensasjon er oppfylt, dvs. om tiltaket er av en slik karakter at det ikke vil forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling.

For å kunne vurder effektene på artens bestandssituasjon eller -utvikling må man kjenne til status for arten i fylket, samt omfanget av det omsøkte tiltaket. Det er god kunnskap om utbredelsen til dragehode i Innlandet, jf. kravet til kunnskapsgrunnlaget i NML § 8, og det finnes også mye tilgjengelig informasjon om bestandsutvikling og effekter av skjøtsel på mange av de kjente dragehodelokalitetene i fylket.

Dragehode er klassifisert som sårbar (VU) i Norsk rødliste for arter fra 2021. Dette innebærer at arten har en bestandssituasjon og -utvikling som er i strid med forvaltningsmålet i NML § 5. Gjengroing er en av de viktigste årsakene til nedgangen i antall dragehodeforekomster både på landsbasis og i Innlandet, og vi ser at mange av de gjenværende forekomstene i vårt fylke er små, isolerte og har dårlige forutsetninger for formering og spredning. Ei dragehodeplante kan leve i nærmere hundre år dersom kravene til leveområdet er oppfylt, men for at en dragehodepopulasjon eller forekomst skal være stabil over lengre tid, er også reproduksjon og spredning nødvendig. Mange av de registrerte dragehodeforekomstene i Innlandet mangler frøplanter, og dette bidrar til at arten er utsatt for bestandsreduksjon også i årene fremover. På lokalt nivå står dragehode i fare for å dø ut mange steder.

DNV planlegger å samle inn frø fra robuste populasjoner av dragehode i Nordre Land kommune, for deretter å forkultivere og plante ut dragehode på eksisterende lokaliteter som er utsatt for utryddelse pga. dårlige forutsetninger for formering og spredning. Selv om innsamlingen av frø vil innebære at enkelte planter får dårligere spredningsevne dette året, er vår vurdering at de positive effektene utplantingen av forkultiverte dragehodeplanter vil ha for å nå forvaltningsmålet for arten på lengre sikt, veier opp for disse ulempene.

Det er i søknaden beskrevet at innsamlingen skal foregå etter rådføring med Naturhistorisk museum i Oslo, for å unngå at enkeltplanter blir skadet eller at kildepopulasjonen påvirkes negativt. Frøene vil deretter bli oppbevart på forsvarlig måte og forhåndsspires før utplanting. Etter vår vurdering vil denne fremgangsmåten føre til minimal skade på dragehodeplantene, og den er også skånsom for øvrige naturverdier der dragehodeplantene vokser, jf. NML § 11 og § 12. Det vurderes derfor også at hensynet til økosystemet er ivaretatt, jf. NML § 10.

Sett i lys av den antatt positive effekten styrking av eksisterende dragehodepopulasjoner vil kunne ha for dragehodeplantens bestandssituasjon i Nordre Land kommune og i Innlandet fylke, samt at tiltaket i seg selv vurderes å ha liten negativ effekt for enkeltplanter, mener Statsforvalteren i Innlandet at det omsøkte tiltaket ikke vil forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling. Vilkåret for å gi dispensasjon etter NML § 24 femte ledd, jf. forskriften § 6 anses derfor å være oppfylt.

Vedtak

Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter AS gis dispensasjon til innsamling av frø fra dragehodeplanter på utvalgte lokaliteter i Nordre Land kommune i 2022. Følgende vilkår gjelder for dispensasjonen:

1. Innsamlingen skal gjøres fra robuste populasjoner utenfor verneområder og i dialog med grunneier.
2. Innsamlingen skal gjennomføres etter rådføring med Naturhistorisk museum i Oslo.
3. Det skal oversendes en oversikt over hvilke forekomster frøene er hentet fra, og hvilke forekomster som er tenkt styrket til Statsforvalteren i Innlandet v/Victoria Marie Kristiansen, så snart dette er klart. Forekomstene skal være avgrenset på kart.
4. Utsetting av forkultiverte planter skal avklares med grunneier, og bør også gjøres en vurdering av om det bør iverksettes/videreføres skjøtselstiltak for å sikre forekomstenes overlevelse på lang sikt.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 28. Klagefristen er 3 uker fra dette brevet er mottatt. En eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, mens sendes via Statsforvalteren i Innlandet.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Victoria Marie Kristiansen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent